

Olje og Energidepartementet
Postboks 8148, DEP
0033 Oslo

31. januar 2005

HØRINGSUTTALELSE – LOV OM ELSERTIFIKATER

Miljøproblemene i verden er av en slik karakter at det må tas i bruk nye og mer effektive virkemidler for å realisere ny utbygging av alle former for ren og fornybar energi. *Tellus Foundation* arbeider for å fremme fornybar energi globalt og nasjonalt, og mener at utkastet til lov om elsertifikater, slik det i fjor høst ble presentert på nettstedet til Olje og Energidepartementet, er et godt virkemiddel for å oppnå mer ren og fornybar energi i Norge og verden.

Norge har naturgitte muligheter til å realisere et betydelig potensial fornybar energi billigere enn mange andre europeiske land. Vi bør på denne bakgrunn bidra til å utvikle Norge som energinasjon slik at vi i fremtiden kan eksportere store mengder ren og fornybar energi til erstatning for fossile brensler i andre europeiske land. Vi har merket oss at det foreløpig ikke er lagt opp til konkrete mål i forhold til hvor mye ny fornybar energi loven skal medvirke til å få bygget ut i ulike tidsintervaller i årene som kommer.

Langsiktige og forutsigbare rammevilkår

Verden domineres idag av fossil energi med en lang rekke miljøproblemer som resultat. Selv om vi i Norge er i en særstilling med svært høy andel av fornybar energi i vår energimix, spesielt i forhold til elektrisitet som energibærer, ser vi at store deler av jordkloden i sterk grad har gjort seg avhengig av fossile energikilder, og at vår sivilisasjon domineres fullstendig av disse energikildene. Det er dessverre god grunn til å anta at verden vil være enda mer dominert av fossil energi om 20 år enn den er idag og at den forbruksveksten som nå skjer i Kina vil innebære økt bruk av kull. I dette perspektivet virker det lite gjennomtenkt å legge opp til at systemet med elsertifikater skal avvikles i 2025 slik det foreslås i utkastet til ny lov. Vi anbefaler at man etablerer et system som gir langt større langsiktighet og forutsigbarhet og ser ingen grunn til at man allerede nå tidfester når loven skal opphøre.

Loven må utformes som en varig ordning på samme måte som alle andre lover.

Den viktigste hensikten med å innføre el-sertifikater er å synliggjøre økonomisk den positive miljøverdi ren og fornybar energi innebærer for Norge og det globale miljø. De fleste er idag enige om at miljøulempene forårsaket av fossil energi og atomkraft ikke er synliggjort i de generelt lave energiprisene disse leverer. I mange tilfeller snakker vi om subsidiert energi, synlig eller usynlig, i tillegg til at det gjerne dreier seg om nedbetalte kraftanlegg som med enkelt vedlikehold kan holdes gående i mange år fremover. Pliktige elsertifikater, slik utkastet til lov definerer disse, skal være et virkemiddel for å gjøre noe med den ubalansen som fins mellom rene og skitne energikilder og de skal medvirke til å få realisert mer kostbare energiteknologier. Det rene og fornybare skal premieres ved at produsentene skal kunne selge en tilleggsverdi (sertifikat) og således oppnå en bedre fortjeneste enn uten sertifikat. Ordningen skal også erstatte tidligere ordninger med investerings- og produksjonsstøtte. Målet må være å gjøre fornybar energi så lønnsomt at man tiltrekker seg investorer som vil være langsiktig med på å bygge ut Norges og verdens kapasitet av fornybar energi. I forslaget legges det opp til at produsenter skal kunne levere sertifikater i 10 år. Dette er et for kort perspektiv, og vil antagelig være for lite til å utløse de investeringer vi ønsker. Poenget med pliktige elsertifikater er å få fart på kraftutbygging basert på fornybar energi, samt å legge forholdene til rette for at fornybar energi får permanente fordeler på bekostning av fossile energikilder. Det pliktige sertifikatmarkedet vil også ha positive effekter på det frivillige markedet hvor bedrifter i langt sterkere grad vil tendere til å ta større samfunnsansvar og medvirke positivt for det globale miljø.

Vi anbefaler at ordningen med pliktige elsertifikater gis et tidsperspektiv på 15-20 år, samtidig som vi ønsker å medvirke til at de samme virksomhetene kan selge opprinnelses-garantier (frivillige grønne sertifikater) i evighetens tidsperspektiv.

Verdipapir eller formuesgode

Regjeringen tar sikte på at det i første omgang skal utvikles et norsk-svensk marked for elsertifikater, men det er ønskelig at markedet etterhvert blir utvidet slik at flere land kan slutte seg til. Utformingen av loven bør derfor være harmonisk både i forhold til det svenske systemet, samt gjøre det mulig å gjøre endringer slik at markedet kan bli enda større. I dette perspektivet virker det underlig at man legger opp til prinsipielt viktige forskjeller mellom det norske og svenske systemet. OED legger i sitt forslag opp til at de norske elsertifikatene defineres som "formuesgode", mens det svenske systemet innebærer at elsertifikatet er et verdipapir, dvs. et finansielt instrument med den lovbeskyttelse og de fordeler dette innebærer.

Vi tror systemet som helhet vil være tjent med at elsertifikatene defineres som verdipapirer og anbefaler at dette innarbeides i lovteksten.

Tidspunkt for byggestart

Regjeringen foreslår at ordningen med elsertifikater gjelder for virksomheter som har byggestart 1.1.04. Dette er i og for seg greit, men vi savner en tydeligere definisjon av hva som menes med byggestart. Antagelig ville det vært enklere og mer fornuftig å ta utgangspunkt i når et anlegg begynner å levere energi til nettet. Et annet poeng som også må nevnes i denne sammenheng er at det svenske systemet har inkludert all vindkraft og vannkraft mindre enn 1,5 MW uavhengig av når disse er igangsatt. Det kan være gode grunner til harmonisere loven i forhold til Sverige. En rekke pionerer i Norge har prisverdig satt iverk utbygging av småkraftverk med liten eller minimal lønnsomhet. Det er ikke

unaturlig å inkludere disse i elsertifikatsystemet slik svenskene har gjort. Samme forhold gjør seg gjeldende i forhold til pionervindkraften, dvs. kraftverk som har vært bygget ut med investeringsstøtte og produksjonsstøtte, og hvor denne støtten har vært avvirket for å bli erstattet av et system med elsertifikater. Det er svært gode grunner til å inkludere all pionervindkraft. I starten vil det være svært begrenset tilgang på sertifikater i det norske markedet. Prisen vil derfor antagelig bli svært høy. Selv om dette kan være positivt for de som allerede er kommet igang, vil en for høy pris også ha negative virkninger. I et slikt perspektiv er det enda mer unaturlig å ikke inkludere små vannkraftverk og pionervindkraften.

Vi anbefaler at alle vindkraftanlegg og alle små vannkraftanlegg som er mindre enn 1,5 MW blir inkludert slik det er gjort gjeldende i Sverige.

Industriell kraftproduksjon

Prosessindustrien har et betydelig urealisert potensial til å kunne produsere ny fornybar energi fra varmt vann og varme luftstrømmer. Det er mange grunner til at dette ikke blir gjort, men den viktigste årsaken er at det ofte er ulønnsomt eller ikke lønnsomt nok for eierne. Konservatisme og manglende fokus spiller også en rolle. *Tellus Foundation* ønsker at prosjekter som innebærer ny produksjon av elektrisitet fra fornybare biprodukter i prosessindustrien blir inkludert i systemet med elsertifikater, enten ved at det legges opp til dette i lov eller forskrift, eller at det etableres et nytt system for "hvite sertifikater" som innebærer at ny kraftproduksjon basert på energieffektivisering i industrien skal kunne veksles i elsertifikater. For å sikre god nok tilgang på sertifikater kan det være grunn til å inkludere denne kategori allerede ved innføringen av systemet, subsidiært at man etablerer et eget system parallellt med elsert-systemet, nå eller på et senere tidspunkt, som inkluderes eller veksles i elsertifikater.

Andre positive virkninger ved lovforslaget

Innføring av elsertifikater vil kunne påvirke den norske kraftprisen og medvirke til billigere strøm i Norge. Dette er positivt for forbrukerne, men kan også påvirke produsentenes lønnsomhet negativt. Elsertifikater skal resultere i økt produksjon og vil bedre leverings-sikkerhet og fleksibilitet i kraftforsyningen, samtidig som det gjør ny fornybar energi mer lønnsom. Elsertifikater skal medføre investeringer, men betyr også næringsutvikling og distriktsarbeidsplasser. Ny fornybar energi innebærer en rekke positive virkninger for mange mennesker og lokalsamfunn, for miljøet og for verdenssamfunnet.

Det er vårt ønske at saken legges fram for Stortinget til behandling så raskt som mulig, slik at loven kan tre ikraft fra 1.1.2006 slik det er opprinnelig er lagt opp til.

Med vennlig hilsen
Tellus Foundation

Rune Haaland
Daglig leder